

מיבעי ליה למימר ?!

חזרת בה הגמרא מתירוץ זה ומיישבת הקושיא על רבי יוסף באופן אחר:

הכא במאי עסקינן, בבא מלחם גדול! שלא פתתו את המנחה לגמרי אלא נשאר בה חלק שלם שלא נפרס, (10) וכיון שהחלק הגדול קיים ויש בו שיעור כזית, גם לפירושים הקטנים שלו יש חשיבות של לחם, כי הם נחשבים כחלק ממנו (11), ורק באופן כזה נאמר בבבלייתא שיוצאים בהם ידי חובת מצה ויש להם שם "לחם".

והוא, — באיזה אופן מתחייב האוכל מהם בפסח בעונש כרת — **כשאכלן בכדי** [בשיעור משך זמן של] **אכילת פרס**. דהיינו, שלא שהה מתחלת אכילת שיעור הזית עד סופו יותר מכדי שיעור משך הזמן הנצרך לאכילת "פרס" [חצי ככר לחם, שבשלימותו יש בו כדי שמונה ביצים, וחציו הוא כדי ארבע ביצים] (9),

ואי המדובר הוא **בשערפן** לפירושים ואפאן יחדיו לפת אחת — מאי **האי** דנקט התנא לשון רבים "שאכלן"? והרי כיון שהמדובר הוא שעשה מהם פת אחת — "שאכלו"

שו"ת מוצל מאש (סימן ט"ז) שהסתפק אם רק לענין אכילת איסור נאמר דין זה שיש צורך באכילה כדי אכילת פרס או שמא גם לענין אכילת מצוה נאמר דין זה. וכתב שמדברי רש"י אלו נראה שרק לענין אכילת איסור נאמר דין זה. ואולם תמה על זה מהמבואר בגמרא במסכת פסחים (קיד ב) שהאוכל מרור ביותר מ"כדי אכילת פרס" לא יצא ידי חובתו, עיין בדבריו. ובאמת עיין ברש"י על מסכת מנחות (עה ב) שהזכיר דין זה גם לענין אכילת מצוה. וביישוב דברי רש"י כאן, עיין בצל"ח ובפירושו של הגרי"פ פרלא לרס"ג (מילואים ח"ב סימן ז').

10. לרש"י שפירש שהברייתא עוסקת במנחות הקשו הראשונים איך יתכן שמדובר שלא פתתו את כל המנחה ונשאר בה חלק שלא נפרס, והרי מצות פתיתה הוא לפתות את כולה. ועיין **בעל המאור והמאירי** ישוב לזה.

11. רש"י על מסכת מנחות (עה ב), וראה בחזון איש (סימן כ"ו — ד') שביאר באופן אחר.

שהעושים "קניידלך" [כופתאות מבושלות] מפירושים שהתבשלו ומגבלים אותם באופן שיש בכל אחד מהם שיעור כזית צריך לברך עליהם המוציא, והקשו עליו האליה רבא (שם סקכ"ב) ועוד אחרונים שהרי ברש"י שלפנינו מבואר שיש צורך לאפות אותם לאחר גיבולם בכדי שיחשבו כפירושים שיש בהם שיעור כזית ולא די להם הגיבול כשלעצמו, ומאחר שאין אופים את ה"קניידלך" שוב אין לברך עליהם "המוציא". ואולם יש להעיר מדברי רש"י במס' מנחות (עה ב) שאכן השמיט את הצורך באפייתם של הפירושים שנית — עיין בדבריו. — ועיין בשו"ת בית אפרים (סימן יא"ב) ובשו"ע הגר"ז (סימן קס"ח קונטרס אחרון סק"י) מה שכתבו בזה.

9. רש"י פירש דין זה שיש צורך שיאכל שיעור הכזית ב"כדי אכילת פרס" רק לענין "אכילת איסור", שאם הכזית "חמץ" הוא ענוש כרת על אכילתו ולא פירש זאת גם לענין "אכילת מצוה" המוזכרת בבבלייתא שאם הכזית "מצה" יצא בו ידי חובתו. ועיין בהגהות מהר"צ חיות שרצה לפשוט מדברי רש"י אלו את ספיקו של בעל